

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย ส่วนคนไทยเรานั้นก็มีภาษาไทยใช้มาช้านานมากภาษาไทยได้รับการพัฒนามาโดยตลอดนักปราชญ์ทางภาษากล่าวว่าภาษาต้องมีการพัฒนาเพราะวิชาความรู้หรือศาสตร์ต่าง ๆ ขยายตัวกว้างขวางตามกาลเวลา ภาษาที่ใช้ถ่ายทอดจึงต้องกว้างขวางตามไปด้วยแต่การขยายตัวหรือการเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2545ก : 3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญ ภาษาไทยเป็นอย่างมาก การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวพันกับความคิดของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถ ด้านหนึ่งของสมองที่คิดได้หลากหลาย เป็นความคิดที่แปลกใหม่และน่าสนใจไม่ลอกเลียนแบบใคร ความคิดสร้างสรรค์นี้สามารถถ่ายทอดออกมาทางการเขียน ได้เป็นอย่างดี เกิดจากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นกระบวนการคิด คนที่จะคิดได้ดี ต้องเป็นผู้ฟังผู้พูดผู้อ่านและผู้เขียนที่ดี บุคคลที่จะคิดได้ดีต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานในการคิด บุคคลมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานที่นำมาช่วยในการคิดทั้งสิ้น การสอนให้คิดควรให้ผู้เรียนรู้จักคัดเลือกข้อมูล ถ่ายทอด รวบรวม และจำข้อมูล

ต่าง ๆ สมองของมนุษย์จะเป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร และสามารถแปลความข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำมาใช้อ้างอิง การเป็นผู้ฟังผู้พูดผู้อ่านและผู้เขียนที่ดีต้องสอนให้เป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารที่ดีและเป็นนักคิดที่ดีด้วย ดังนั้นกระบวนการสอนภาษาจึงต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้รับรู้อินพุตข้อมูลข่าวสารและมีทักษะการคิด นำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการฟังและการอ่านนำมาสู่การฝึกทักษะการคิด นำการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนมาสอนในรูปแบบบูรณาการทักษะ ตัวอย่าง เช่น การเขียนเป็นกระบวนการคิดในการวิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การประเมินค่าการสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะนำความรู้และประสบการณ์สู่การคิด และแสดงออกตามความคิดของตนเสมอ ต้องเป็นผู้อ่านและผู้ฟังเพื่อรับรู้ข่าวสารที่จะนำมาวิเคราะห์และสามารถแสดงทรรศนะได้ (โรงเรียนเลขตาด โนนพัฒนา. 2553 : 134-135)

การศึกษางานวิจัยพบว่า ปัญหาในเรื่องที่เด็กเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร มีความเบื่อน่ายในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และครูก็สอนโดยเน้นการจำมากกว่าเน้นด้านความคิดสร้างสรรค์และขาดการส่งเสริมด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงทำให้เด็ก ไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะสละสลวยเป็นเหตุ ให้เด็กคิดว่าการเขียนเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก (ปณัญดา บุญเสนาะ. 2551 : 31 - 33) ดังผลการศึกษาของ วรณี โสมประยูร (2547 : 7) กล่าวว่า “การฝึกฝนการเขียนและการคิดจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเขียนสร้างสรรค์ได้ดี แต่เนื่องจากทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุดในจำนวน 4 ทักษะคือทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการพัฒนาการเขียน เพราะจากการวิจัยหลาย ๆ เรื่องและตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก พบว่าเด็กวัยนี้เป็นช่วงที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาเป็นอย่างดี เพราะเด็กมีความสนใจและมีจินตนาการในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (นิง จันทรมล. ม.ป.ป. : 6 - 85) แบบฝึกทักษะเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ลักษณะของแบบฝึกที่ดี และหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้าความสามารถพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพได้ตรงตาม ความต้องการ (ปณัญดา บุญเสนาะ. 2551 : 44) การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีความสำคัญ และมีประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและผู้สอน ทั้งยังมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน เช่นทำให้นักเรียนมีโอกาสให้เด็กได้แสดงแนวคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ที่เคยผ่านมามาตามความสนใจและความต้องการของเด็กเอง เป็นการพัฒนาทั้งทักษะการคิด ความรู้สึก จินตนาการสติปัญญา การแสดงออกทางอารมณ์และสังคม รวมถึงทักษะการเขียน

ฉะนั้นในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องส่งเสริม และหาเทคนิควิธีการที่หลากหลายแปลกใหม่ที่น่าสนใจมากระตุ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (สมจิตร ศรีสุข. 2550 : 26)

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเลขตาดโนนพัฒนา วันที่ 15 -17 มิถุนายน 2555 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ที่มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนากระบวนการคิด แบบใช้คำถาม แบบสร้างสรรค์ แบบระดมสมอง ฯลฯ การเขียนแผนที่ความคิด การเขียนเรียงความย่อความ สรุปเรื่องที่น่าสนใจในตอนเช้าลงในสมุดหรือเล่าให้เพื่อนฟัง ฝึกทักษะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งจากบทเรียนและเหตุการณ์จากสื่อ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ละครที่นักเรียนชื่นชอบ โดยการให้คำแนะนำที่เหมาะสมจากครูอย่างต่อเนื่องในทุกระดับชั้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2556 : 68-69)

จากการทดสอบของครูในด้านการสร้างประโยชน์จากคำ การเขียนบรรยายภาพ การเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นที่ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลปรากฏว่านักเรียนไม่ผ่านการทดสอบด้านการเขียนดังกล่าว นักเรียนขาดทักษะในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังไม่ผ่านเกณฑ์ ที่ตั้งเป้าไว้ ร้อยละ 60 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการเขียน โดยใช้จินตนาการความคิดที่แปลกใหม่ของตนเองโดยไม่ลอกเลียนแบบใคร สามารถสื่อความหมายด้วยภาษาเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2. การเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกทักษะ ได้ค่า
ประสิทธิผลเท่าไร
3. ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึก
ทักษะกับก่อนเรียนแตกต่างกันหรือไม่
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึก
ทักษะอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึก
ทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์
โดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน ระหว่างก่อน
เรียนกับหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์
โดยใช้แบบฝึกทักษะ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้
ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเลขตาดโนน
พัฒนา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งเนื้อหาสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 แบบฝึก ประกอบด้วย การเขียนคำจากภาพ การแต่งเรื่องจากคำ การเขียนเล่าเรื่องจากภาพ การเขียนบรรยายเหตุการณ์ และการเขียนร้อยกรองจากภาพ

4. ขอบเขตระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำหลักการ แนวคิด วิธีการมาสร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า มีสื่อและการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรและพัฒนาผู้เรียนเน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงเรียนรู้อย่างสนุกสนานเต็มศักยภาพ
2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนเรื่องที่มีลักษณะแปลกใหม่เป็นการประมวลความรู้ ความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของนักเรียนโดยการถ่ายทอดจากประสบการณ์ ออกมาเป็นการเขียนคำจากภาพ การแต่งเรื่องจากคำ การเขียนเล่าเรื่องจากภาพ การเขียนบรรยายเหตุการณ์ และการเขียนร้อยกรองจากภาพ
3. แบบฝึกทักษะ หมายถึง เอกสารการสอนที่ครูใช้ฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย หลังจากที่นักเรียนที่ได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนแล้ว โดยสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติตามกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 แบบฝึก ได้แก่

การเขียนคำจากภาพ การแต่งเรื่องจากคำ การเขียนเขียนเล่าเรื่องจากภาพ การเขียนบรรยาย เหตุการณ์ และการเขียนร้อยกรองจากภาพ

4. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ผลคะแนนสอบก่อนเรียนกับ หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่ง พิจารณาจากการที่นักเรียนทำแบบทดสอบและแบบฝึกทักษะผ่านเกณฑ์ 80/80 โดยมี รายละเอียดดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ โดยคำนวณจากร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากกระบวนการทำแบบฝึกในจุดนั้น ๆ ซึ่งต้องได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยคำนวณจากร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน ซึ่ง ต้องได้คะแนน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

6. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วย ชุดฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน เลยตาด โนนพัฒนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียน โดยวัดจากคะแนน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเลยตาด โนนพัฒนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นชนิดเขียนบรรยาย จำนวน 2 ข้อ

8. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกเชิงบวกเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเลยตาด โนนพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 วัดได้จากแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. นักเรียนได้ความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึก
2. โรงเรียนได้แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะที่มีคุณภาพ
3. เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนเรียนรู้ภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY